

Alles hangt nu af van den vorderen val van de Maas — valt die sneller weg, dan wordt het verval grooter.

Zoo als de Maasstand gisteren was, valt het binnenwater in den polder van Wamel en Dreumel 4 duim per etmaal.

En hoeveel water er nog stond?

Op sommige plaatsen wel 200 duim hoog.

Dus over vijftig dagen heb je den boel pas droog?

Er waren gelukkig grotere optimisten die opmerkten, dat bij aanhoudenden val van de Maas het water wel binnen twee weken grotendeels uit de polders kon zijn en dan samengevloerd is in de troksloten, waar het gemakkelijk door het stoomgemaal weggetrokken kan worden.

Het water bij den Overlaat van Dreumel en Alphen bleek reeds in zoover gezakt te zijn, dat de bij de kunstmatige doorbraak door de zuiging van het water vernielde woningen, reeds weer bovengekomen zijn.

Het zijn niet meer dan brokstukken van muren — waaromheen de vruchtbomen op bloeien staan in het water. Lente in 't verdrinken land....

Aan de overzijde van de herstelde Overlaten stonden de Koninklijke auto's alweer klaar, om de hooge gasten over te brengen naar Maasbommel, waar zij werden begroet door burgemeester van Teeffelen en gemeentelijke autoriteiten.

Donateur worden van WHAM?

Help mee om al deze informatie over de gebeurtenissen in ons dorp te bewaren en toegankelijk te maken. Maak ons documentatiecentrum op de bovenverdieping van de Hucht mogelijk door een bijdrage van minstens € 10 via de QRcode en meld het even via wham@alphenaandemaas.com

Huub van Heiningen schrijft hierover:

Ook al is er later menigmaal in een Maas en Waalse tapgelegenheid iemand opgestaan die er prat op ging de Koningin gedragen te hebben—het moet naar het rijk der fabelen verwezen worden.

“Ik stond er zelf bij, want ik werkte aan het dichten van dat gat. En ik heb er de pet nog voor afgenomen, zoals dat hoorde in die dagen. Het gat was trouwens al weer bijna dicht. Maar ze liep echt op eigen benen. We hebben nog planken voor haar uitgelegd, opdat ze geen vuile laarzen zou halen....”

(Albert van de Graaf op Moordhuizen)

Verrassing van de tingieterij!

Bij de onthulling van het monument voor dijkgraaf Johan de Leeuw bij het dijkmagazijn werden wij verrast door een prachtige miniatuuruitvoering van dit kunstwerk.

Op onze beurt mochten wij daarmee dijkgraaf Tanja Cuppen, wethouder Marieke van den Boom-Witzel en ontwerper Dana Treadwel bedanken bij de onthulling van het monument op zondag 25 januari 2026.

Wij denken niet dat dit snel met dit miniatuur zal gebeuren, maar wij vonden het toch wel leuk om hierbij een artikel te plaatsen uit de krant van honderd jaar geleden (De Waalbode, 20 maart 1926). Hoewel er toen nog geen influencers waren waarschuwde de Gezondheidsraad ook hier al:

Indien gij van ziekten genezen wilt worden, gebruik niet onoordeelkundig middelen die U kunnen schaden !

„Tin” als geneesmiddel tegen steenpuisten.

Naar aanleiding van mededeelingen in het Nederlandsch Tijdschrift voor Geneeskunde met betrekking tot het inwendig gebruik van tin in den vorm van tinvijzel of tinpoeder als geneesmiddel tegen steenpuisten, bereikten den Gezondheidsraad mededeelingen, die aanleiding zijn, het publiek te waarschuwen tegen onoordeelkundige toepassing van dit middel.

Materiaal, waarvan „tinnen” gebruiks- en versieringsvoorwerpen zijn vervaardigd, bevat menigmaal een hoog percentage lood. Personen, die zich met behulp van zulke voorwerpen zelf het aangeprezen middel „tinpoeder” willen verschaffen en dat, zooals wordt voorgeschreven, op een boterham gestrooid opeten, kunnen op deze wijze zich een ernstige loodvergiftiging bezorgen.

Indien gij van ziekten genezen wilt worden, raadpleeg dan een dokter, gebruik niet onoordeelkundig middelen, die U kunnen schaden.

GEZONDHEIDSRAAD.

Stichting Werkgroep Historisch Alphen aan de Maas

p/a Greffelingsestraat 23
6626 AN ALPHEN (Gld)

Elke donderdagavond in de Hucht
Van 20.00 tot 22.00 uur

RegioBank NL45RBRB0918497752
KvK nr. 11069033

Ben van Dijk tel. 06 15863092
Grad van de Wert tel. 06 53274849
Hennie Auwens tel. 06 12683743

email: wham@alphenaandemaas.com
www.alphenaandemaas.com

De koningin in Alphen!

Alphen is maar zelden bezocht door de koninklijke familie. Bij de watersnood van 1926 kwam koningin Wilhelmina wel in Overasselt en later voor de onthulling van een monument naar Balgoy.

Na flink zoeken in oude kranten komt toch het nieuws boven water waaruit blijkt dat Koningin Wilhelmina, een paar maanden na het doorbreken van de dijk ook in Alphen is geweest, als daar ook de straten weer wat droger zijn.

Koninklijk bezoek aan Maas en Waal en Rijk van Nijmegen.

H. M. onderhield zich minzaam met de bevolking, welke zich zeer verheugd toonde over deze onverwachte koninklijke belangstelling.

De hoop leeft weer op.

De boer bewerkt zijn land weer.

Het water valt in 't binnenland.

De Tielsche Courant heeft er dezelfde dag al een kort berichtje over (zie hieronder).

De Gelderlander heeft de volgende dag een uitvoerig verslag, waar we enkele passages over de gebeurtenissen in Alphen hebben uitgeknipt (zie hiernaast).

Het koninklijk gezelschap verliet nu Dreumel en reed over den Maasdijk naar Alphen, Appeltorn, Maasbommel — al evenzeer door het water geruïneerde dorpen als Dreumel.

Hier voegde zich de heer J. G. De Leeuw, de energieke dijkgraaf van het polderdistrict, bij het hooge gezelschap.

De tocht per auto kon slechts voortgezet worden tot de sluis naar de Maas — halverwege Alphen.

Hier wordt momenteel volop gewerkt aan het herstel van den Maasdijk en de voltooiing der gedichte overlaten.

Tientallen van steere werklieden zijn met dit dijkherstel bezig en de dijk wordt hier nu zoo hecht en hoog gemaakt, dat hier voor geen doorbraak meer bevreesd behooft te worden.

De weg over den dijk is hier versperd door rails, kipwagens en hoopen klot — H. M. de Koningin en haar gevolg moesten hier te voet hun weg vervolgen en sloegen met goedkeurende bewondering het werk der wakkere werkers gade.

Met genoegen werd waargenomen dat het binnenwater vlot wegvloeft door de sluisen.

Het stoomgemaal werkt nu met kracht en de gewone sluis spuit.

Op 'n vraag of er nu al veel water uit de polders geloosd was, antwoordden ons de mannen bij de sluis, dat er wel een halve meter af is.

Op onderstaande foto de twee zoons van dijkgraaf Johan de Leeuw bij het herstelde gat in de dijk bij de Ruivert in Dreumel (2 febr. 1926).

Vluchteling uit Alphen wint prijs in Tilburg!

**TILBURGSCH
TOB-TAFEREELTJES.**

Maandagavond, half negen.
Terwijl ik me met een gezwind pasje verwijder van het kantoor, waar ik nog voor 5 minuten terug in het zweet des aanschijns mijn krentenmik te verdienen zat, word ik opeens aangehouden door een eenvoudigen man.
„Mag ik effetjes aansteken?” vroeg de eenvoudige.
„Waarom niet?” zei ik zoo gul als ik kon en ik gaf 'm mijn roodgloeiende 8 cents sigaar, terwijl ie den brand in z'n pijpje stond te zuigen nam ik den man eens terloops op en ik kreeg den indruk, dat mijn beschermeling een vluchteling was uit de overstromde gebieden.
„Alsjeblief”, zei hij, nog zwaar aan z'n pijpje trekkend, „dank je wel. Als je ooit in Alphen komt moet je maar eens aan komen steken als je zonder lucifers zit”.

Tilburgse Courant, 13 januari 1926

„Alphen?” vroeg ik. „Alphen aan de Maas?”
„Krek!”
En in de volgende 10 minuten heeft de man me een tamelijk goed idee bijgebracht omtrent de ramp, die dit vroeger nagenoeg onbekend dorpje thans zoo'n droevige bekendheid schenkt. Hij vertelde van z'n huis, dat tot den schoorsteen in 't water stond, van z'n vee, dat nu in den Bosch was ondergebracht en van z'n arme kippen, die zoo lekker aan den leg waren en nu wellicht doodgehongerd of verdronken moesten zijn.
We stonden ondertusschen op den Heuvel. Boven het geschreeuw van het ijverige fancy-fair personeel klonk opeens het ratelen van het Rad van Avontuur, dat een vreugdekreet deed opgaan uit een gelukkige ziel toen het wiel tot stilstand was gekomen. En met een toepasselijk gelegenheids-speechje werd er 'n paar lakschoenen overhandigd.
„Oók eens probeeren?” vroeg ik aan den vluchteling. 't Zou trouwens hetzelfde gebleven zijn, of hij er genoeg mee nam of niet, want men had me voor 'n dubbeltje al 'n lot in m'n hand geduwd.
Eventjes moesten we wachten; toen draaide het avontuurlijke wiel..... stond stil..... op het nummer van mijn lot! Ik duwde den man met het lot naar voren, in groote verwachting wat hij hebben zou.....
Met een mooi baaltje Sluys' opfokvoer kwam ie terug.....
„Weemoedig dacht hij aan zijn arme kippetjes.....”
REFLECTOR.

Donateur worden van WHAM?

Help mee om al deze informatie over de gebeurtenissen in ons dorp te bewaren en toegankelijk te maken. Maak ons documentatiecentrum op de bovenverdieping van de Hucht mogelijk door een bijdrage van minstens € 10 op onderstaand banknummer en meld het even via wham@alphenaandemaas.com

Stichting Werkgroep Historisch Alphen aan de Maas

p/a Greffelingsestraat 23
6626 AN ALPHEN (Gld)

Elke donderdagavond in de Hucht
Van 20.00 tot 22.00 uur
RegioBank NL45RBRB0918497752
KvK nr. 11069033

Ben van Dijk tel. 06 15863092
Grad van de Wert tel. 06 53274849
Hennie Auwens tel. 06 12683743

email: wham@alphenaandemaas.com
www.alphenaandemaas.com

Stichting Werkgroep Historisch Alphen aan de Maas

Nieuwsbrief

jan/febr. 2026, nr. 180

Overstromingen in 1926

In het Aardrijkskundig Tijdschrift is de overstroming van 1925-1926 beschreven door A.A. Beekman. Onderstaande info komt uit dat artikel.

De maand december van het jaar 1925 was voor West Europa zeer bijzonder. In het eerste deel van die maand was er vrij strenge vorst, daarna sneeuwval en in de laatste helft geweldig veel regen. De gemiddelde neerslag in december is 67 mm, dit keer was het ongeveer 180 mm. Daardoor stegen de grote rivieren enorm, niet alleen hier maar ook in Duitsland, Spanje, Frankrijk en Engeland. In de tweede helft van december was daarbij de temperatuur bijzonder hoog, waardoor door een sterke smelting van de sneeuw en ijs de afvoer van de Rijn enorm werd vergroot. Ook de regenrivier de Maas kreeg veel water, mogelijk ook omdat in de eerste wereldoorlog grote stukken bos geveld waren die voorheen het regenwater langer vasthielden. Door de Rijn en de Maas moest 14000 à 15000 m3 water per seconde worden afgevoerd naar zee en dat veroorzaakte ongekend hoge rivierstanden. Daardoor werden de dijken zwaar op de proef gesteld.

Het is normaal dat de rivier bij een 2 á 3 m hogere rivierstand buiten haar oevers treedt en over de uiterwaarden tegen de dijken stroomt door het z.g. winterbed. Voor de Maas moest er dan ruimte zijn voor wel 18 maal zoveel afvoer als gemiddeld.

In België en in Limburg liggen langs de Maas boven Roermond wel dijken bij dorpen maar die zijn niet te vergelijken met de hoge en zware bandijken langs de hoofdriever. Deze dijken braken dan ook door. Op de linker over zijn bij Boxmeer, Beugen en Oeffelt korte -, en bij Cuijk, St. Agatha en Linden ook wel langere dijken die vaker niet voldoende weerstand bieden.

De doorlopende dijken op de linker oever van de Maas beginnen iets boven Grave en die op de rechter oever ongeveer bij Mook. Tussen Alphen en Dreumel sluit de rechter Maasoever aan op de linker Waaloever. Daartussen was een smalle, onbedijkte strook waarop Heerewaarden en het fort Sint-Andries ligt en waar bij hoge rivierstanden een grote massa water van de Waal naar de Maas stroomde. Met de aanleg van de Bergsche Maas (1904) is er een dijk tussen Dreumel en Rossum gekomen, de z.g. Heerewaardense afsluitdijk.

De Maas beneden Grave was met haar vele slingeringen en een minder groot verval niet geschikt om het grootste deel van het af te voeren water te bergen. Daarom was er al sinds onheuglijke tijden tussen Linden en Gassel een oever zonder dijk, met een kade (de zogenaamde Beerse Overlaat) waardoor het overtollige water aan de linker zijde kon wegstromen. Deze overlaat begon te lopen bij + 10,80 N.A.P. bij Grave. Het liep dan door de polders en werd hier en daar tegengehouden door dwarsdijken. Als er veel water kwam liep het over de dwarsdijken tot aan de rechter oever van de Dieze en kwam bij Crévecoeur weer in de Maas. In 1926 was er zoveel water dat het ook over de linker Dieze stroomde en bij Bokhoven terugkwam bij de Maas.

In 1926 bulderde het water door de boogopeningen van de oude brug in Maastricht. Het dorpje Heugem kwam diep onder water, ook Limmel en Borgharen overstroomden zoals altijd bij hoge waterstanden. Verderop kwam het water bij Itteren weer bij de Maas. Verschillende andere dorpjes, die eigenlijk in het winterbed gebouwd zijn werden overstroomd. Bij plaatsen als Stevensweert en Venlo moesten bewoners van de daken worden gered. Verder stroomafwaarts kwamen een aantal dijkdoorbraken voor, bij Boxmeer, Beugen, Oefelt, St. Agatha en Cuijk. Het water van al die breuken stroomde samen met dat van de Beerse Maas. Langs de Maas beneden de Beerse Overlaat kwamen geen dijkbreuken voor.

Maar met de rechter Maasoever was het erger gesteld! Daar brak op oudejaarsdag de dijk van het Rijk van Nijmegen door tussen de dorpen Overasselt en Nederasselt, schuin tegenover de stad Grave. De dijk loopt daar ongeveer 1600 m lang in de richting ZZO-NNW en stond dus loodrecht op de storm. Het water sloeg over de doorweekte dijk en verzwakte de dijk aan de binnenkant. Het water liep naar het oosten over een deel van het Rijk van Nijmegen tot de hogere gronden van Malden, Hatert en Neerbos. Maar vooral ook naar het westen, zette Wijchen onder water, sloeg een gat in de spoorweg Nijmegen – Den Bosch en overstroomde het Land van Maas en Waal van Winssen aan de Waal tot Niftrik aan de Maas. Het diepst kwam het westen onder water, de zak die gevormd wordt door de aaneensluiting van de Maas- en Waaldijk bij Alphen en Dreumel.

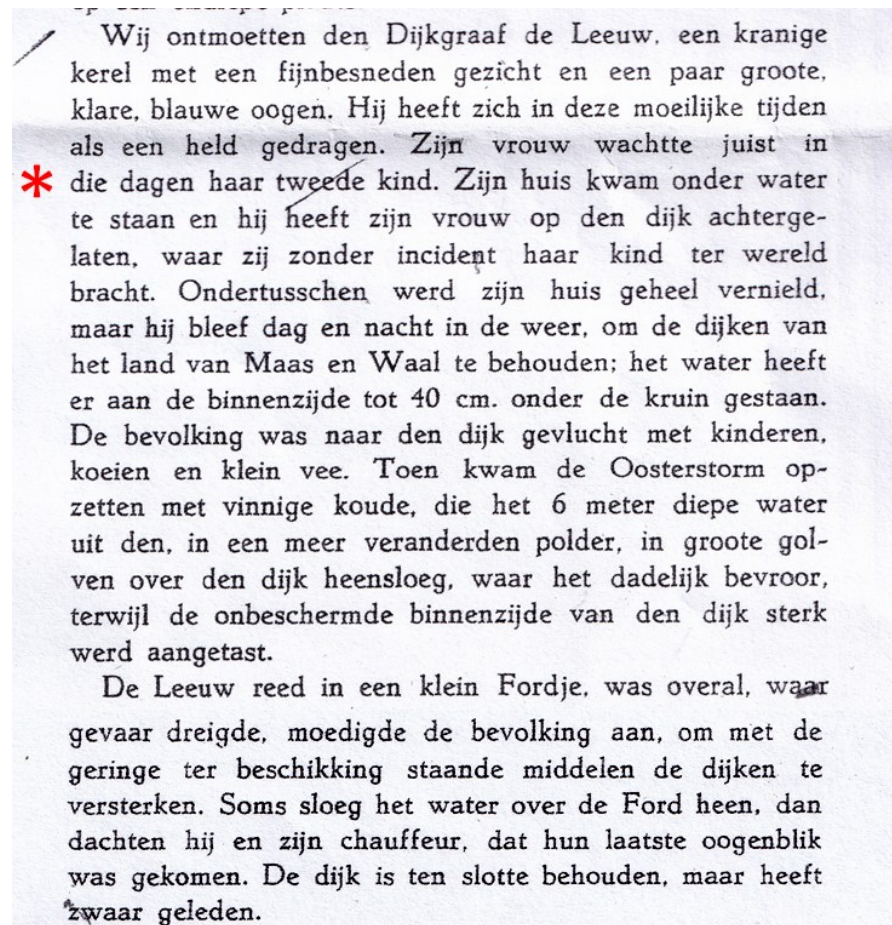
Één van de kaarten die bij de watersnood werden uitgebracht. Het is wel erg moeilijk om vast te stellen waar in Alphen deze foto is genomen. Een aantekening op een kaart vermeldt: bij de Hoeven..... Wie maakt ons wijzer????

Onthulling kunstwerk Dijkgraaf Johan de Leeuw

Dijkgraaf Johan de Leeuw speelde een belangrijke rol bij de bestrijding van de gevolgen van de watersnoodramp. Hij was toen nog maar net een jaar benoemd als dijkgraaf. In 1927 werd hij ook burgemeester van onze gemeente (toen Appelteren).

Een idee van Willy van Zon werd door WHAM met behulp van de Alphense kunstenaar Dana Treadwell uitgewerkt. Met enkele subsidies en bijdragen van o.a. de familieleden is met veel vrijwillige medewerking een fraai kunstwerk tot stand gekomen wat op zondag 25 januari om half 11 wordt onthuld door de huidige dijkgraaf mevrouw Tanja Cuppen, in het bijzijn van burgemeester en wethouder.

(hieronder een fragment uit een boek over de watersnood van 1926):

* Op 13 januari werd het zevende kind van dijkgraaf de Leeuw (zoon Gerrit) in Alphen geboren.